

„Montmartre'i kannike“

Imre Kálmáni muusikaga „Montmartre'i kannike“ kuulub nende tüüpiliste lääne-euroopa operettide hulka, millede sisuline primitiivsus ühes oma õnnero-mantika ja sentimentaalsusega aval-dab vaatlejale umbes sellelaadilist mõju nagu seda teeb mõni muinasjutt. Kui tegelik elu on liiga karm ja süge, nagu see oli meil näiteks okupatsiooniajal, siis andub publik üllimeeleldi oma hinge kosutamiseks kaasa elama sellistele inimlike õnneigatsuste täitumistele. See on talle puhkuseks, pingest vabanemi-seks.

Praegu me ei salga loomulikult oma tahtmist teravamalt sisu, vaimukama esprii ja tugevama karakterikujundu-sega opereti, resp. muusikalise komöö-dia järele. Aga võib siiski ütelda, et „Montmartre'i kannike“ oma sooja, inimliku põhiväringuga on üldiselt oma sisulaadilt meile lähedasem kui näiteks kas või „Silva“, mõni „Krahv Luxem-burg“ v. t. Sest ka operetlikus kerguses on meie silmale mõnusam jälgida vaese kunstirahva boheemlikku tuisklemist läinud sajandi Pariisi taustal kui krah-vide ja vürstide õõnsaid seiklusi.

Lavastaja A. Lüüdik, saanti näite-juht H. Malmsten olid teinud ena-masti kõik, mida praegused võimalused lubavad. Muidugi annab ennast tunda lava väiksus, eriti massistseenides ja tantsudes, väljakujunenud operetijon-dude puudus jne. Kuid väärtuslik on see rangematu tahe ka antud tingimustes mi-dagi kujundada. Ja me mõistame ka neid saavutusi hinnata, kuigi me puuduste ees silmi kinni ei pigista.

Lavastuse haripunktiks oli teine vaat-us, mis pääses ka hästi mõjule. Lava väiksus ei võimaldand küll anda nart-sisside-peo üleemeelikusi laiemas kaares, aga B. Blinoffi seatud tantsud oma ekspressiivsega, saanti leidlike kos-tüümiraakendustega, mõjusid kaasatõm-bavalt. Kolmandas vaatuses oli lavas-taja püüdnud operetis tavalist äralange-vust vältida koomika teritamisega kuni groteskini, kuid päris mõjuvat lõpp-akordi siiski ei saavutatud. Esimene vaatus mõjus liiga venitatuna ja hõre-dana. Abi oleks võinud siin anda hea massi rakendus, aga just siin mõjus mass väga puiselt, olles ilma sisemise elevuseta. Koori mängulist elastsust peaks tugevasti treenima, et saavutada loomulikumat elu kihinat-kahinat, mida siin boheemlikus atmosfääris eriti tar-vis on.

Opereti hingestamises aitas hästi kaa-sa A. Vahtramäe lavapildistik. Tei-se vaatuses oli ehk liigselt idüllil, aga

viimases vaatuses oli teatri-illusioon antud hästi veenvalt. Läinud sajandi 50–60-ndate aastate Pariisi õhkkonna esilemanamises, kus nälg sammub kõr-vuti rikkusega, oli tõhusa töö teinud Nat. Mei oma kostüümidega.

Kogu operetile aroomi andma peab muidugi Montmartre'i kannike ise. T. Masing selles osas näitas mängu-list püüdlikkust, saavutamata siiski veel täiesti seda õrnust ja kergust, mida siin vaja on. Tema lavaline liikumine on veel liiga nurgeline. Tema põhiolemuses on küll sellist karget neitsilikkust, mida sellesse osasse tarvis läheb, aga ta ei suuda oma sarmi veel nii kütkestavalt anda, et publik saalis liigutust tunneks.

M. Rebane Ninonina oli põhisuunit-lustelt küll õige, aga ta jättis välja mängimata väga palju, mida see osa pakub. Näiteks Ninoni kaunis lahkumis-steen esimeses vaatuses jäi pinnaliseks, pundu jäi kirklikust kaasaelamisest nartsisside-peol. Ninonis peaks olema enam säravat muretust, seda griseti-likku elukergust, mis nakatab. M. Re-base tõlgitsuses jäid Ninoni tunded nagu kaane alla surutuks, võib aga loota, et suuremad lavakogemused ta sellest kinniolekust vabastavad.

Boheemlaste-kolmik — P. Mägi maa-lijana, G. Ots luuletajana, E. Pärn heliloojana — näitas võrdlemisi ühtlast mängulist taset. E. Pärnalt oleks soo-vinud enam üleemeelikut sädelemist. P. Mägilt oma tunnete ekspressiivsemat tõlgitsemist. Mägiga on üldse niisugune lugu, et tal on praegu vee-vähe lava-list kujundamisoskust, mida ta püüab katta mõningate sabloonsete võtetega, aga tema olekus on üks soe-inimlik kõla, mis ei luba temast siiski tuimalt mööda minna. G. Otsale võiks soovida juurde nõtkemat lavalist liikuvust, selle hea materjali rohkemat ärakasutamist, mida selles näitlejas varjul on.

J. Johanson kindralina jättis väga kunstliku ja segase mulje. Asjata ta venitab oma sõnu ja püüab mõjuda min-gite imelike häälitustega. Selle asemel ta võiks katsuda olla loomulikum, mil-lega käiks kaasas ka suurem värskus.

Opereti koomika-naelaks oli muidugi A. Lüüdik kohtupristav Piquatsche-ina. Ta mängis oma tuntud võtetega, karikeeris, stiliseeris ning kandis siiski üldiselt kogu opereti tujurikkust ja hoogsust.

B. Hausen vana moosekandina meeldis hästi oma reljeefses raskepära-suses. L. Virkhau vana näitlejafari lühikeses osas oli oma selge diktsiooni poolest eeskujuandev. V. Tohera kunstiesemete kaupmehena ja teatrisõh-rana jättis selle kuju ähmaseks. Eriti ilmekat mängu ei andnud seekord ka V. Leetjärv teatridirektorina. A. Tali ministriümi sekretärina oli pi-sut liiga moodne härra. A. Mihkli-soo teatriteenrina oli oma kujuloonis-tuselt tagasihoidlik, kuid korralikult ansambliisse sobiv.

Meie operetijõudude juures, eriti noo-remate hulgas, annab end tunda mängu-lise vilumuse puudus. Mitte ainult hea laul ja ilus dekoratsioon ei tee operetti, vaid ka hästi läbituntud osatõlgitsus.

Publik võttis vastu „Montmartre'i kannikese“ väga soojalt.